İBRÂHİM BİN YA'KÛB EL-CÜRCÂNÎ

Hadîs âlimlerinden. Adı, İbrâhîm bin Ya'kûb bin İshâk es-Sa'dî el-Cürcânrdir. Künyesi, Ebû İshâk'dır. Doğum târihi hakkında kaynak eserlerde bilgi yoktur. Horasan yakınlarında, Belh şehrine bağlı Cürcân köyünde doğdu. Oradan Mekke'ye geldi. Sonra Basra'ya ve daha sonra da Remle şehrine gidip, bu şehirlerin her birinde bir müddet kaldı. En sonra Dımeşk'a (Şam'a) gelip oraya yerleşti. Vefât edinceye kadar burada kaldı. 259 (m. 873) târihinde Şam'da vefât etti.

İbrâhîm-i Cürcânî, büyük bir hadîs ve fıkıh âlimidir. Onun, hadîs ilmine dâir kaleme aldığı "Kitâbün fi'c-Cerhı ve't-Ta'dîl" ve "Kitâbün fi'd-Duâfâi" adındaki iki eseri meşhûrdur. İbn-i Adî, Onun "el-Mütercim" adında bir eseri daha olduğunu bildirmektedir. Bu eserinde, çok yüksek ve faydalı ilimlerden bahsetmektedir.

O, birçok âlimin ilim meclisinde bulundu. Hüseyin bin Ali el-Ca'fi, Yezîd bin Hârûn, Ca'fer bin Avn ve daha birçok âlimden ilim aldı ve onlardan hadîs-i şerîf rivâyet etti. Fıkıh ilmini İmâm-ı Ahmed bin Hanbel'den öğrendi. Büyük bir fakîh olarak yetişti. Kendisinden de, Ebû Dâvûd, İmâm-ı Tirmizî, İmâm-ı Nesâî, Ebû Zür'a, Muhammed bin Cerîr et-Taberî ve daha pek çok âlim ilim aldılar ve hadîs-i şerîf rivâyet ettiler.

İmâm-ı Nesâî, onun sika (güvenilir) bir râvi olduğunu bildirdi. İbn-i Adî, onun hakkında dedi ki: "O, Şam'a yerleşti. Câmide minbere çıkıp hadîs-i şerîf öğretirdi. Ahmed bin Hanbel'den aldıklarını yazmış ve böylece ilmini daha çok kuvvetlendirmişti. Minbere çıktığında yazdıklarını okurdu. Anlattıklarının çoğunu Hazreti Ali'ye hamlederdi. Ya'nî rivâyetlerini ona dayandırdı. Dâre Kutnî ise: "O, tasnif (eser) sahibi olan sika hafızlardandı. Bu eserlerinde, Hazreti Ali'den başkasından da rivâyet ettikleri vardı" buyurmuştur.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tehzîb-üt-tehzîb cild-1, sh. 181

2) Mu'cem-ül-müellifîn cild-1, sh. 128

3) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 549

4) El-A'lâm cild-1, sh. 81

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2 sh. 139

6) Mîzân-ül-i'tidâl cild-1, sh. 75